

Biblioteka
Filozofskog fakulteta

C Č

517/2011

82+3

011013911, 224/225

Novi Sad

ulaznica

224

225

ulaznica

KNJIŽEVNA POŠTA

ILI KAKO POSTATI (ILI NE POSTATI) PISAC

Opservator, Krakov Optužujete nas zbog ubijanja mladih književnih talenata. „U te nežne biljčice – čitamo – treba puhati i duvati, a ne kao što vi radite, kritikovati njihovu slabost i nesposobnost donošenja na svet zrelog ploda“. Nismo pristalice stakleničkog gajenja književnih biljčica. Biljčice moraju da rastu u prirodojnoj klimi i da se na vreme prilagode njenim uslovima. Kad se biljčici čini da će postati hrast, a mi vidimo da je najobičnija travka. Čak najbrižnja nega neće je pretvoriti u hrast. Kad, naravno, možemo pogrešiti u dijagnozi. Međutim, mi tim biljčicama ne branimo da rastu, niti ih čupamo iz korena. Mogu da rastu dalje i da jednom pruže dokaz o našoj pogrešivosti. S oduševljenjem ćemo priznati poraz. Uostalom, ako biste sa više volje čitali našu rubriku, mogli biste primetiti da kada samo nađemo nešto pohvale vredno, trudimo se da to istaknemo. A to što je pohvala relativno malo, nije naša krivica. Književni talent nije masovna pojava.

H.J. Rožnjica Uredniku Pošte dosta često se događa da čita pisma s pretnjama. Ta pisma zvuče manje više sledeće: molim vas, recite mi, da li moji tekstovi nešto vrede, ako ne vrede – da smesta okončam s tim, da ih pocepam, bacim, oprostim se sa snovima o slavi; postaću očajan, posumnjaču u sebe, pokleknuću, propiću se, prestaću da verujem u smisao vlastitog života, i tako dalje, i tako dalje. Tada urednik ne zna šta da radi. Jer, sve što bi imao da napiše postaje opasno. Ako napiše da su stihovi ili proza loši – eto ti velike tragedije. Ako napiše da su dobri – autor može poširiti zbog svojih sposobnosti. (Već je bilo takvih slučajeva). Neki žele još više, da im se smesta odgovori, jer se mogu dogoditi strašne stvari. Ne dopuštaju nam da makar malo razmislimo.

Harry, Šćećin Sastavili ste dugačku listu pisaca, čiji talenat urednici i izdavači u početku nisu prepoznali, a kasnije su zbog toga veoma žalili i stideli se. Aluziju smo shvatili u letu. Feljtone smo pročitali s poniznošću svojstvenom našoj pogrešivosti. Neaktuelni su, ali nije važno. Svakako će se naći u Sabranim delima, ako napišete nešto veće od Lutke i Faraona.

H.C. (G. ?), Slomnjiki Molimo – šta ima da molimo: preklinjemo – šta ima da preklinjemo: molimo se Bogu da nam šaljete čitljivo napisana dela. Međutim, neprestano nam stižu – možda čak na nivou Dragog Gospodina Tomasa Mana – rukopisi ispisani sitnim slovcima, s mrljama od mastila i sa zavojitim crtežima umesto potpisa. Uzgred budi rečeno, u odgovorima ne možemo da uzvratimo istom merom, jer majstori štamparskih veština još nisu izmislili nečitljiva slova. Kada do toga dođe, bacićemo se na ocenjivanje.

Barbara D, Bitom Nisu samo rukopisi nečitki već i mašinopisi. Čini se da ste poslali desetu kopiju. Imajte milosti, oči se čak ni za devize ne kupuju. U početku smo mislili da ste u kovertu stavili restoranski meni. Jer, u našim ustanovama za kolektivnu ishranu bolje kopije po pravilu se upućuju knjigovodstvu, a gore drhtavim rukama potrošača.

E.T, Lublin Čitamo i čitamo, probijamo se kroz umrljane i crne od precrtyavanja stranice, kad nas iznenada obasjava misao: zbog čega konačno i mi ne možemo da budemo frustrirani? Zašto drugi mogu, a mi ne možemo? Zbog čega smo voljni da čitamo, kad sve svedoči o tome da autor čak nije bio voljan čisto da prepše tekst? Sigurno da ne moramo da budemo voljni. A našli bi se za to i razlozi: jer pada kiša, jer je Genja glupa, jer nas žiga u kolenu, jer Ala ima macu, jer Kovalski jedva žive život, jer nas niko ne poziva u bioskop, jer vreme leti, jer je dosadno, a i tako jednom će nastupiti smak sveta. Međutim, posle svega toga ponizno se naginjemo iznad teksta, da bismo ga pročitali do kraja. Mada nemamo na šta da odgovaramo.

Krist. J, Sendišuv Draga Gospođo, ideje niti kupujemo niti prodajemo. Niti posredujemo pri kupovini i prodaji. Samo jednom smo, zbog nežnosti srca i krajnje nekoristoljubivosti, pokušali da jednom poznaniku sugerisemo ideju za roman – o trgovcu koji je samog sebe bacio u vazduh. Međutim, poznanik je ideju shvatio kao ekstravagantnu i izjavio da se nikako ne može iskoristiti. Od tog vremena smo postali mrzovoljni.

M. Z, Varšava Život urednika Pošte pun je iznenađenja. Od nas se traže nemoguće stvari. Na primer, upućuju nam se molbe da napišemo pismo (privatno!), o tome kako i šta napisati, da bi bilo štampano. Drugi nam upućuju molbe o tome kako

sakupljati materijal za školske zadatke ili pisati referate. Treći nas mole da sastavimo spisak knjiga koje treba pročitati, kao da razvoj pisca ne zahteva apsolutnu samostalnost u toj oblasti. Vi ste Gospodine Marko na simpatičan način dopunili tu listu, poslavši nam pregršt finskih stihova (u originalu!) s predlogom da izaberemo za štampu one koje želimo – a kada načinimo izbor, obećavate da čete ih prevesti. Dakle, svi stihovi nam se na oko sviđaju, objavljeni su na lepom papiru, slova su čisto i jasno štampana, razmaci i margine su ujednačeni, samo je jedna reč precrtana naliv perom s plavim mastilom, što stih naročito ne ruži, čak naprotiv, svedoči da je autor brižno proveravao mašinopis.

Ata, Kališ Vaši lepi stihčići, puni dvorske afektacije podstakli su nas na sanjarenje. Ako bismo imali zamak sa sporednim zgradama i vrtom Vi biste vršili funkciju dvorske pesnikinje, opevali biste neprijatnosti koje doživljuje latica ruže na koju je sletela nepozvana muva i hvalili biste nas zbog toga što prefinjenim prstima odgurujemo gaduru s čarobnog cveta. Naravno, pesnik koji bi nas podsećao na trovanje dvanaestorice stričeva bigosom, kao netalentovan, za to vreme bi robijao u tamnici. Jer, stih o ruži bi mogao da bude remek-delо, a stih o stričevima rđav...Da, da, muze su amoralne i kapriciozne. Ponekad pogoduju tričarijama. Ipak je poželjno da pesnik progovara jezikom svoje epohe. Vaša dela su starinska po formi i u domenu pojmove. To je neobično za devetnaestogodišnju devojku. A možda su to strofice prepisane iz prabakinog spomenara?

Mars, Vjelička Lično poznanstvo sa nama nije ni za koga odviše šampanjski doživljaj. A kada se o početnicima književnog umećа radi – dosađujemo im neobičnim pitanjima. Na primer, da li vole Fredra, a ako da ili ne, zbog čega. Posle, iz čista mira postavljamo pitanje u vezi s nekakvим detaljem iz Kamijeve Kuge, a trenutak kasnije razmišljamo glasno ko je napisao humoresku o uređivanju novina za ratare, ko? Za neke ta pitanja su veoma teška.

Magro, Krnjica Dragi Gospodine i Gospođo, suviše zahtevate od nas. Oboje pišete stihove i konačno želite da znate ko od vas piše bolje. Više bismo voleli da se ne petljamo u to, pogotovo što nas je u pismu užasnula rečenica: «Mnogo od toga zavisi...» Naticanje u braku dobro se završava jedino u

filmskim komedijama. Uostalom, imate isti stil, odnosno veoma težak za prepoznavanje. Pa ipak, kao fanatici kućnog ognjišta, želeti bismo da se zadržimo na ovom Solomonovom izricanju suda.

J. Šim, Lođ Baš lepo. Brižno ste prepisali fragmente priče Jana Stoberskog i poslali nam s molbom da ih objavimo kao debi. Međutim to nije ništa u poređenju s jednim titanom rada iz Gdanjska koji je prepisao čitavo poglavje iz Čarobnog brega, menjajući imena junaka do neprepoznatljivosti. Bilo je toga oko trideset stranica. Prema tome, delujete prilično jadno sa četiri stranice svog rukopisa. Treba zagrejati stolicu. Za početak preporučujemo Ljudsku komediju. Dobra je i ima je mnogo.

Izbor i prevod s poljskog Biserka Rajčić